

Omnis ¹ magistratus auspiciū ², iudiciumque ³ habent: eque his senatus esto: ejus decreta, rata sunt, ast si potestas par, majorve ⁴ prohibet. SC per scripta servanto. Is ordo vitio ⁵ vacato: ceteris speciem ⁶ esto.

De Suffragis & creatione magistratum.

Creatio magistratum, iudicia, populi iusta, verita, cum suffragio conciscuntur ⁷, optimatibus nota, plebi libera ⁸ fuit.

De quaerib[us] ⁹.

At si quid erit, quod extra magistratus coherario ¹⁰ assūt, qui coheret, populus crearo, eique jus coērendi dato.

De iure Populi & senatus.

Cum ¹¹ populo, patribus agenda ius esti consuli, prætori, magistro populi ¹², equitumque, eique, quem produnt, patres consulū rogandorum ergo: tribunis, quos sibi plebs rogasit, jus esto cum patribus agenda:

ferendi relinquatur.

¹ Nisi dimoveret Ciceron in hunc locum interpretatio, patrem legendum esse Senatores, perinde ac si lex hoc vele videtur. Senatores auspicio eligi, indicatio potestate pene esse, ex his sepius fieri: non enim ita propriis quis dixerit, Senatus ex prætoribus aquae ex senatoriis sibi, et paucis dicam. Nem non videt agi hoc capite de senatu ac senatoriis, non de prætoribus.

2 Non videtur

ut magistratus electi, humin inconstito. ³ Id est, potestem judicandi.

⁴ Conjuganda est haec sententia superiori capiti, de magistratis, Ni per magistratus, potestem, populus prohibetur. Varro 4. epist. ad Oppium, tell. Gellio 14. cap. 7. Intercedendo in senatus consulis ferenti, jus fuit in suis, qui eiadmodum potestem, qua i, qui fuit in suis, ferenti, majorve potestem. Haec ille. Intercedere tamen proprium tribunorum fuit. Notandum est, quod superiore loco scribit idem Varro dictator, Consules, Procuratori, Tribunis plebis, Insergerem, Præficiū ubi, & extraordiarij pars Tribunis militum, qui pro consulis sufficit, Decenviros, quibus tum imperium consulem feret, item Triumviro republikae constitueret causa creatos, ius consulem senatum eo ordinare habuisse.

⁵ Hinc illud ⁶ capite de Conscriptis. Prohibit in senatu ne reliquio.

⁶ Quales enim humini civitas viri fuerint, talis civitas erit. Claudianus, *Nisi sic inserviet*

foris Humanis edicta valent, quam via regens. ⁷ Id est, ferentur. ⁸ Sufficiens ab initio placit & voces ferentur a populo. Sed quoniam intercedere populi (proper potestem) voluntatem in iudicis regere, late sunt quatuor leges tabulariae. Gabinius, qui

populi potestem facta est, quod suffragia ferenti per tabularia, quones ageretur de magistrato aliqui demandando. Celsus, quones ageretur de capite fortunatis civium, excepto legibus privatis, ne quis

crimine. Papirius, quones de jacobis ac vetanis leibus ageretur. Celsus, in perdulionis & ius crimine tabularia populi dedit, quod lex Celsus excepterat. His in Athenies convenienter non minus fecit. Demosthenes, in Aegaeis & lib. 3. de legibus, tabularia appellat vindicem tacita libertatis: & in Oratione pro Coriolano, principium institutio libertatis Celsianum legem appetit. Et tam nostra

lege suffragia populi optimatibus non esse jubet. Si nota, non iugiter libera? Cicero haec legem tabulariam et optimatibus probat, ita penitus non improbat. Improbat, quia bonorum intercessione, scire, quid quoque sententia, quam voluntatem tabella occurrat; ideoque magis graviori judicia de potentissimis hominibus extare voce, quam tabella: minus multos tabella condemnatos, quam voce. Probari vero, quoctus ambitio locum habet, & ea tamen conditione, ut quaque optimo & gravifino civi tabellarum offerat. Quod de lege Marianis adjicit, quae fecit pontes angustos. Pontium nomine intell. mentis, quibus suffragiorum cives imponebant: quaran mentionem fecit autor ad Herennium, & Suetonius in Julio. Ut ad libera populi suffragia revertatur, C. Caesar a futu[lo], Augustus refutat, quod dia non manst. Hinc fit in Modestinus in 1. 1. ff. ac ambius, dicat quod de ambitu in urbe suis cellae temporibus, quia tunc ad principis cum magistratu creatio pertinebat: & Juvenalis Satyr. 10. Jampridem ex q[ui]o suffragia nulli cedimus. ⁹ 1. 2. 3. 22. ff. de origine juris: 1. 1. ff. de officiis, quiescit. ¹⁰ Etiam tabulari, ab arte dando dicit: Felt. in Etrar. 12. Magister populi, d' dator ut s. de ditore.

¹¹ Vide 14. Gell. 7. 12. Confutatio: Fertum, Lambinus, quod sensus erit Lipsius 2. epistola 2.

¹² Idem. ¹³ Confutatio: Fertum, Lambinus, quod sensus erit Lipsius 2. epistola 2.

¹⁴ Modello. ¹⁵ Multe decembiorum senatus, qui cum in senatum venire debet, non defecit. Vero apud Gell. 14. cap. 7. ¹⁶ Id est, rogatus, Cicero. ¹⁷ Id est, ne magistratu absenter, cogi apud centores edere & exprimere quid in magistratu geserint. vide

Novell. 8. c. 6. ¹⁸ Id est, nec ante.

LEGUM XII. TABULARUM FRAGMENTA, AD PANDECTARUM ET CODICIS SERIEM AD COMMODATA.

TIT. I.

De legibus.

¹ Jura non in singulas personas sed generaliter confitit l. 8. de legibus. Rivilégia ¹ in irrogatio. Hæc Cicero 3. de legibus. Idem pro Seb. Cur, cum xii. Tabulis lancitum esset, ut neque privilegium irrogari ² licet, nulla vox est ad Confutum.

Interrex Fabius ajetur in xii. Tabulis legem esse, ut quodcumque postremum populus iussit id ius ratu[n]que esset. Hæc Livius 7. & 9. Cicero pro Balbo: & 2. de inventione. autor ad Herennium libro 2. Varro 8. de lingua.

TIT. II.

De partu hominum.

¹ De partu 10. & 11. mensium.

² De parte deformi.

Dæcmvir in X. mensi gigni hominem non in undecimo ⁴. Hæc Gellius 3. 6. 6.

Deinde cum esset cito legatus, tanquam ex xi. Tabulis, insignis ad deformitatem ⁵ pueri, brevi tempore nefiso quo pæsto creatus, multo que terrior & foecior natus esset. Cicero 3. de legibus.

¹ De hac lege dixi in superiori legum Ciceronianarum tractatu. ² Id est in privatis hominibus ferri. Nam privilegium omne secundum Decemviro in iustum: secundum Jutis, sororibus (verbis gratia fisi, brevitorum & id genus) probum ac julum.

³ 1. 26. 1. 27. 1. 18. ff. de legib[us]. ⁴ Dicit ad Novellam de refutacionibus & ea pars XI. mens. ⁵ Locus est meum iudicio valde corruptus: quoniam ut difficultate nimia, nondum, puto, quisquam restituit, ita vix auctor accingere. Vicitur ramen pertinere ad deformes, si non monstruos partus, quoniam sit mentio in l. 10. & 14. ff. de statu hom. 1. 135. ff. de verb. sign.

⁶ Ante legem 12. Tabul. Romulus id constituerat testis Dionysio. Rævardus putat legem

3. De Patrono & Cliente.
De Patrono & Cliente v. Titul. De extraord. criminibus, 6. 2.

TIT. III.

De his qui sunt sui.

1. Trina venditione liberos emancipari.

Denim lex 6. 11. Tabularium iubet his verbis: si pater filium ter 7 venundat, filius a patre liber ⁹ est, hæc Ulpian. 10. §. 1. Hanc legem ita restituit Josephus Scaliger, apud Festum in add. Sei pater filium ter venundassit ¹⁰, filius a patre liber est.

TIT. IV.

De rebus.

1. Quæ res sacræ fieri non possint.

Cajus libro sexto ad legem xi. Tabularium. Rem, inquit, de qua controversia est, prohibetur ¹¹ in sacrum dedicare, alioquin dupl. panem patimur. nec immito, ne liceat eo modo duriorem adversarii conditionem facere. l. 11. ff. de religiosis.

Romuli filios ter venditos, ter manumissos rei ipsa. Lege 12. Tabularium imaginariae fuisse venditiones (ea mancipaciones & manumissiones). ⁷ De trina venditione filiorum dixi ad Ulpianum, tit. 10.

⁸ Venundat, nam ut veteres distinxerunt Adas. Festus in Add. Ita & credito, venunduo. ⁹ Id est, ingenuis hand libertinos, si libertas pto ingenitatem, l. 2. 1. ff. de statu hom. 1. 40. ff. de liberali causa. Paul. 5. sentent. in pte. ¹⁰ Filio ita vendito non competit postulimum. Cicer. 1. de Orat.

¹¹ Forstani permisit in eum mortuum infeste his verbis, ne non mortuum infernante, quibus verbis nec non lex magis permitte quam prohibet. dixi ad l. 2. 37. ff. de verb. sign. quæ sumpta est ex Gaij lib. v. ad legem 12. Tabularium. add. Cujacium 10. obser. 16.

TIT.

TIT. V.

De pati.

¹² Rem ubi pagunt, orato ni ¹³ (quidam legunt orato, alli oratione: lege oratione) plorant (lege pagusto.) Autor ad Heren. 2. Joseph. Scaliger apud Festum in plorare hanc legem ita restituit, Rem ubi pagunt, orato: ni pagunt, ante meridiem in foro aut in comito causam conjurato, &c. que vide in titulo de Judicis. T. Cu-jacius vero ad l. 6. ff. de pati ita restituit, Ubi pagunt, ita ni pagunt, in comito, &c.

2. Paſta servanda.

Cum ¹⁴ nexum ¹⁵ faciat, nancipiumque ¹⁶ ut lingua nancipiat ¹⁷, ita ¹⁸ jus

efco 7. Festus in Nancipita.

Cum ex xii. Tabulis satis effet cautum praestari qua sent lingua nancipata ¹⁹ quæ nisi inficiatus effet duplo ²⁰ panem subiret. Cicero 3. Officiorum.

Ut totum illud ut lingua nancipita, non in xii. Tabulis, sed in magistri carmine scriptum videatur. Cic. 1. de oratore.

3. Paſtas ipso jure ²¹ tolli actionem de membro rupto.

Si membrum ruptum, ni ²² cum ²³ pacit ²⁴ talis est. Festus in Talonis. v. 1. de damno, & titulum de injuriis.

4. De jurejurando.

Nullum vinculum ad弦dstringendam fidem, jurejurando majores artius esse voluerunt, id indicant leges in xii. Tabulis. Cic. 3. 13. Officiorum.

5. De furto pacisci.

De furto pacisci licet dixi 3. Tit. de furto c. 5.

6. Qui coronam virtutis ergo propositam pacit ²⁵, ipse pecuniave

ejus argutor. Plin. 21. c. 3.

TIT. VI.

De receiptis arbitris.

1. De arbitrio corrupto, vide titul. proximum de Judicis.

2. De tribus arbitris familia enciuncta, v. titul. famili, enciuncta, in fin.

TIT. VII.

De judicis.

1. De iudicio sibi.

S in ius vocet, atque ²⁶ eat ²⁷, Cic. 2. de legibus.

Lege juri est, ut in ius eas cum voceris. Author ad Herennium.

2. De reo fugienti.

In duodecim, quod est, Si calvus ²⁸ pedemque fructu ²⁹, manu ³⁰ endo ³⁰ jacto. Festus in Struere.

3. De dilationibus & earum causis.

Lex duodecim ³¹ tabularum, Si judex vel alteruter in litigatoribus morbo sonante ³² in pediatru, jubet diem judicis esse diffisum ³³, 1. 2. §. 3. ff. si quis cautio-nibus.

Si ³⁴ in ius vocat, similes ³⁵, evitatis ³⁶, evitatis ³⁷ ne ferit ³⁸ in ferito. ³⁹ G. 1. si quodammodo ⁴⁰ in ius vocat, iumentum datus ⁴¹: si nocte ⁴² in ferito. ⁴³ G. 1. si quodammodo ⁴⁴ in ius vocat, iumentum datus ⁴⁵: si nocte ⁴⁶ in ferito. ⁴⁷ H. 1. si quodammodo ⁴⁸ in ius vocat, iumentum datus ⁴⁹: si nocte ⁵⁰ in ferito. ⁵¹ H. 1. si quodammodo ⁵² in ius vocat, iumentum datus ⁵³: si nocte ⁵⁴ in ferito. ⁵⁵ H. 1. si quodammodo ⁵⁶ in ius vocat, iumentum datus ⁵⁷: si nocte ⁵⁸ in ferito. ⁵⁹ H. 1. si quodammodo ⁶⁰ in ius vocat, iumentum datus ⁶¹: si nocte ⁶² in ferito. ⁶³ H. 1. si quodammodo ⁶⁴ in ius vocat, iumentum datus ⁶⁵: si nocte ⁶⁶ in ferito. ⁶⁷ H. 1. si quodammodo ⁶⁸ in ius vocat, iumentum datus ⁶⁹: si nocte ⁷⁰ in ferito. ⁷¹ H. 1. si quodammodo ⁷² in ius vocat, iumentum datus ⁷³: si nocte ⁷⁴ in ferito. ⁷⁵ H. 1. si quodammodo ⁷⁶ in ius vocat, iumentum datus ⁷⁷: si nocte ⁷⁸ in ferito. ⁷⁹ H. 1. si quodammodo ⁸⁰ in ius vocat, iumentum datus ⁸¹: si nocte ⁸² in ferito. ⁸³ H. 1. si quodammodo ⁸⁴ in ius vocat, iumentum datus ⁸⁵: si nocte ⁸⁶ in ferito. ⁸⁷ H. 1. si quodammodo ⁸⁸ in ius vocat, iumentum datus ⁸⁹: si nocte ⁹⁰ in ferito. ⁹¹ H. 1. si quodammodo ⁹² in ius vocat, iumentum datus ⁹³: si nocte ⁹⁴ in ferito. ⁹⁵ H. 1. si quodammodo ⁹⁶ in ius vocat, iumentum datus ⁹⁷: si nocte ⁹⁸ in ferito. ⁹⁹ H. 1. si quodammodo ¹⁰⁰ in ius vocat, iumentum datus ¹⁰¹: si nocte ¹⁰² in ferito. ¹⁰³ H. 1. si quodammodo ¹⁰⁴ in ius vocat, iumentum datus ¹⁰⁵: si nocte ¹⁰⁶ in ferito. ¹⁰⁷ H. 1. si quodammodo ¹

